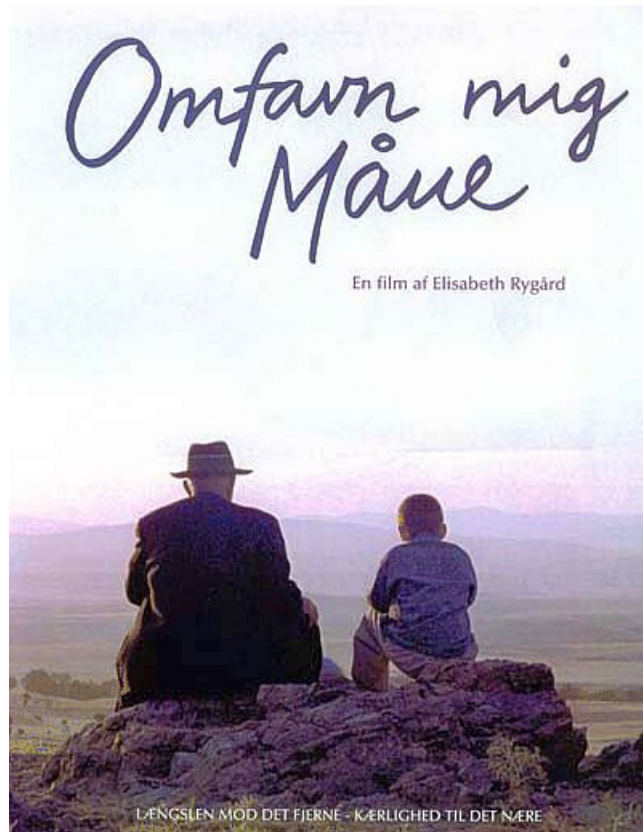

Omfavn mig måne

Vanskelig forståelse og forsoning Af Jes Nysten

Instruktøren og forfatteren Elisabeth Rygård har arbejdet på filmen i syv år, men har en dansk-tyrkisk film, udelukkende med tyrkiske skuespillere og primært optaget i et fattigt tyrkisk landsbymiljø en chance i den benhårde konkurrence på det danske filmmarked? Både ja og nej. Filmen har nu haft biograf-premiere og har fået fine anmeldelser med på vejen, men det er tankevækkende, at det kun er i art-cinemas som Grand i København og Øst for Paradis i Århus, at den vises.

Filmen handler om den voksne Osman, der under et besøg hos sin far prøver at få skabt forståelse og forsoning mellem de to. Det sker gennem en række tilbageblik på afgørende begivenheder i familiens liv, da Osman bare var en stor dreng på ca. 10 år. Der er navnlig to gamle mænd, der på hver deres måde får afgørende betydning for drengen Osman og hans videre liv.

Den ene er Osmans farfar. Han er en vigtig person i den lille tyrkiske landsby, hvor de bor på det tidspunkt. Han er muezzin i den lokale moske – en rigtig gammel vredsladen og forstokket mand, der bruger islam som en pisk, han svinger over nakken på alle omkring ham. Det er islam i dens mest sorte og livsfornægtende udgave, han har gjort til sin tro. I en stærk scene overværer Osman, hvordan farfaren håner og nedgør sin søn – Osmans far – for øjnene af hele landsbyen. Osman og hans søster og forældre bliver simpelthen smidt ud, fordi farfaren opfatter sin søn som et fjols, en umulius, der ikke kan andet end spille og synges til fester rundt i landsbyen, men som ikke foretager sig noget fornuftigt. Så de må flytte midlertidigt ind i et telt, mens faren forsøger at få skaffet penge og materialer til et nyt hus. Selv om Osman forsøger at åbne op for en kontakt, så forbliver forholdet mellem far og farfar hadefuldt og uforsonligt.

Den anden mand, der får afgørende indflydelse på Osman er den gamle Asik, byens højtelskede blinde troubadour, der spiller saz (en slags mandolin) og synger smægtende kærlighedssange. Han er farfarens diametrale modsætning: åben, lyttende og med en helt anden forståelse af islam – islam som tolerance, som kærlighed og samhørighed. Det bliver næsten for tydeligt pointeret: det er den blinde Asik, der virkelig kan "se" livet, mens farfaren i virkeligheden er den "blinde", som ikke kan se livet i det sande lys. Det er denne Asik, som Osman kan få hjælp hos, når han ikke selv kan klare sine konflikter, bl.a. loyalitetskonflikten overfor faren og farfaren. Det er også ham, der lærer Osman at spille på saz. Familien bliver ramt af flere konflikter og katastrofer og til sidst beslutter Osmans far og mor at tage til Danmark og arbejde for at skaffe penge til en – forhåbentlig – anstændig tilværelse senere hjemme i Tyrkiet. De efterlader Osman tilbage hos farfar og farmor.

Der er altså rigeligt at få på plads for den nu voksne Osman og hans gamle far her ca. 20 år efter

de afgørende begivenheder fandt sted, som vi har overværet i filmens tilbageblik. De sidder som sagt i farens hus et sted i Danmark. De har efterhånden tilbragt mange år heroppe, men har øjensynlig aldrig rigtig "fundet" hinanden. Moderen er død, og hvor lang tid, Osman har været i landet, ved vi ikke. Men faren har så mange penge nu, at han vil tilbage til Tyrkiet og vil have sin søn med. Men Osman er voksen, har fundet en dansk pige og vil blive i sit nye "fædreland". En klassisk konflikt, der nødvendiggør en dybtgående samtale og et valg.

På trods af de til tider voldsomme begivenheder er filmen holdt i et roligt og tænksomt tempo, der gør det muligt at dvæle ved de enkelte scener. Der spilles stærkt og overbevisende i rollerne med den helt fortryllende dreng Osman som centrum. De store spørgende og undrende øjne, der suger livet til sig glemmer man ikke så let. Det er et universelt eksistentielt drama vi får fortalt. Ikke at forglemme landskabet. Filmen er en stor billedbog, en række af stemningsfulde billeder fra et fremmed men betagende land, og så har filmen en tone af mildhed og lavmælt humor, der omgærer disse mennesker med varme og medmenneskelighed. Man kommer helt til at tænke på nogle af de nyere danske film som: "Små ulykker" og "Okay"!

"Omfavn mig måne" kommer på et tidspunkt, hvor den kan have en vigtig 'pædagogisk' opgave i Danmark. Det er jo egentlig fantastisk, at vi nu i ca. 40 år har haft tyrkiske indvandrere i landet uden egentlig at kende - eller ville kende? - disse mennesker og deres kultur. Nu er den offentlige debat om "de fremmede" til gengæld blevet aldeles betændt, bl.a. fordi vi ikke har haft en åben debat om, hvad der er realiteter, og hvad der er fri fantasi. Filmen her tegner et nuanceret billede af både kulturen og religionen. Efter at have set den burde en diskussion af disse temaer aldrig falde tilbage til klicheerne igen, fordi den handler om mennesker og ikke abstrakte principper. "Omfavn mig måne" er et gribende og velfortalt menneskeligt drama.

Filmfakta

Danmark/Tyrkiet 2001 - Instr. og manus: Elisabeth Rygård - Medv.: Bora Akkas (Osman), Mazlum Çimen (Ali, Osmans far), Sebnem Köstem Kocatürk (Osmans mor), Büsra Bora (Osmans lillesøster), Menderes Samancılar (Osmans farfar), Tomris Incer (Osmans mormor), Kul Hasan Gören (Asik), Serra Yilmaz (Kiraz), Selcek Uluergüven (Abdullah) - 89 min. - Dansk biografpremiere d. 7/6 2002 - Udlejning: Sandrew Metronome - På DVD d. 20/2 2007 - Tilladt for alle

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=2181&area=3>

<http://www.ekkofilm.dk/artikler/at-formidle-det-fremmede/>

<http://politiken.dk/kultur/filmogtv/filmanmeldelser/ECE34640/omfavn-mig-maane/>